

5 Učební osnovy vyučovacích předmětů 1. stupně

5.1 Jazyk a jazyková komunikace

5.1.1 Český jazyk

5.1.1.1 Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, organizační a časové vymezení

Vyučovací předmět Český jazyk se vyučuje jako samostatný předmět ve všech ročnících 1. stupně. V 1. ročníku 9 hodin, ve 2. ročníku 10 hodin, ve 3. ročníku 9 hodin, ve 4. ročníku 8 hodin a v 5. ročníku 7 hodin týdně. Vyučovací předmět je vyučován v kmenových učebnách, pro jeho zpestření jsou využívány i počítačové učebny a učebny s interaktivní tabulí. Užívání češtiny jako mateřského jazyka v jeho mluvené i písemné podobě umožňuje žákům poznat a pochopit společensko-kulturní vývoj lidské společnosti. Při realizaci tohoto vzdělávacího oboru se vytvářejí předpoklady k efektivní mezilidské komunikaci tím, že se žáci učí interpretovat své reakce a pocity tak, aby dovedli pochopit svoji roli v různých komunikačních situacích a aby se uměli orientovat při vnímání okolního světa i sebe sama.

Vzdělávací obsah předmětu

- osvojování spisovné podoby českého jazyka na základě získaných dovedností a vědomostí
- směřování k přesnému a logickému myšlení a následně k přehlednému a srozumitelnému vyjadřování
- chápání různých jazykových sdělení – psaných i čtených
- vytváření základních čtenářských návyků a dovedností
- osvojování a rozvíjení správného kultivovaného psaní
- analyzování, posuzování a hodnocení obsahu textů
- určování stavby textu a jeho formální stránky
- pěstování smyslu pro krásu uměleckého díla
- rozlišování nejdůležitějších literárních žánrů a forem
- rozlišování hodnotné literatury od konzumní
- chápání funkce divadla, filmu, televize a ostatních médií
- využívání různých zdrojů informací – slovníky, pravidla, encyklopedie, časopisy

Formy a metody práce podle charakteru učiva a cílů vzdělávání

- soutěživé hry, projekty
- dramatizace

- využití audiovizuální techniky
- frontální výuka – učebnice, pracovní listy, obrazový materiál
- skupinová práce – slovníky, pravidla pravopisu, encyklopedie
- výukové programy, internet
- kulturní zařízení – knihovna, divadlo, kino

Mezipředmětové vztahy

- prvouka: lidé kolem nás – seznámení se spolužáky, názvy květin, zápisky v sešitě, předčítání, čtení s porozuměním, vypravování
- přírodověda: úhledné a gramaticky správné zápisky, popis živočichů, rostlin, dřevin, encyklopedie
- vlastivěda: stručné a přehledné zápisy, básníci, spisovatelé, vlastenci, tradice, region, čtení učebního textu, vyprávění o historii
- matematika: psaní číslic, čtení, zápis a porozumění slovním úlohám, stručné a přesné vyjadřování
- anglický jazyk: věty, slovní druhy, slovníky, přehledné zápisy, čtení textu
- hudební výchova: zhudebněné texty, melodie hlasu, rytmizace říkadel
- výtvarná výchova: vytváření jednoduchého příběhu a přenesení do malby, věci a lidé kolem nás, ilustrovaná vyjmenovaná slova
- praktické činnosti: modelování postav, tradice a lidová tvořivost
- tělesná výchova: nástupy, hlášení

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- žáci vyhledávají a zpracovávají informace z různých zdrojů a zároveň si v jazykových příručkách, slovnících a pravidlech pravopisu ověřují správnost řešení
- žáci rozvíjí a zdokonalují svou dovednost číst s porozuměním
- žáci pracují s různými texty, vyhledávají v nich klíčová slova, myšlenky, dělají výpisky, vytváří myšlenkové mapy

Učitel vede žáky:

- k vyhledávání, třídění a využívání informací
- k využívání znalostí a dovedností z českého jazyka v ostatních předmětech
- k osvojování pravidel pravopisu a komunikace
- k plánování vlastního učení
- k výběru činností podle zájmu a schopností
- k pozitivnímu vztahu k učení

Kompetence k řešení problémů

- žáci zdůvodňují správnost gramatických jevů

- žáci řeší problémové situace, se kterými se setkávají v literárních ukázkách

Učitel vede žáky:

- k řešení problémových úkolů – doplnit neúplný text z hlediska logického úsudku, opravit úmyslnou chybu, vybrat údaje, které do textu nepatří, vymyslet větu, vyprávění, příklad, který by řešil nějakou rozpornou situaci
- k uvědomění si zodpovědnosti za svá rozhodnutí
- k vyhledávání chyb a jejich opravě pomocí pravidel pravopisu, slovníků

Kompetence komunikativní

- žáci formulují a vyjadřují své myšlenky v logickém sledu
- žáci naslouchají promluvám druhých lidí, porozumí jim a vhodně na ně reagují

Učitel vede žáky:

- ke správné, slušné a bezpečné komunikaci
- k dodržování pravidel komunikace
- k využívání moderní informační technologie

Kompetence sociální a personální

- žáci respektují pokyny pedagogů
- žáci si osvojují ovládání svého jednání a chování
- žáci spolupracují, vzájemně si pomáhají, povzbuzují a oceňují se při plnění zadaných úkolů

Učitel vede žáky:

- ke spolupráci a vzájemné pomoci
- k prezentaci svých myšlenek a názorů a k vzájemnému respektu
- k řešení různých nepříjemných životních situací, s nimiž se žáci setkávají (šikana, odmítání návykových látek apod.)

Kompetence občanské

- žáci sledují kulturní dění ve městě
- žáci navštěvují kulturní zařízení – knihovna, kino, divadlo
- žáci si osvojují zvládání komunikace i ve vyhraněných situacích

Učitel vede žáky:

- k dodržování pravidel zdvořilého chování
- k ohleduplnosti k druhým
- k respektování a ochraně našich tradic a kulturního dědictví

Kompetence pracovní

- žáci dodržují hygienické normy při čtení i psaní
- žáci vyrábí pomůcky do výuky (kartičky, pravopisné slovníčky aj.)

Učitel vede žáky:

- k organizování a plánování jejich činností (projekty)
- k dokončení každé práce v co nejvyšší kvalitě a stanoveném čase

5.1.1.2 Český jazyk – 1. ročník

Učivo	Výstupy	Průřezová témata
KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA		
Čtení		
Praktické čtení	Pozná všechna písmena v tištěném i psaném textu. Vyhledává a vyznačuje daná písmena ve slovech. Skládá slova a věty. Plynule čte kratší slova, obtížná slova slabikuje. Nacvičuje správné čtení předložky se slovem a čtení jednoduchých textů se správnou intonací.	OSV1 - Rozvoj schopností poznávání - cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění.
Hygienické návyky při čtení	Vštěpuje si základní hygienické návyky při čtení.	OSV1 - Rozvoj schopností poznávání - dovednosti pro učení.
Věcné čtení	Rozumí čteným slovům, větám a textům.	
Naslouchání		
Praktické naslouchání	Zdvořile sleduje partnera, mimoverbálně vyjadřuje kontakt.	OSV7 - Mezilidské vztahy - chování podporující dobré vztahy.
Věcné naslouchání	Soustředěně naslouchá, aktivně reaguje na jednoduché pokyny a sdělení, klade otázky.	
Mluvený projev		
Technika mluvení	Vštěpuje si základní dovednosti mluveného projevu, správně dýchá, pečlivě vyslovuje a volí přiměřené tempo řeči. Dbá na správnou výslovnost a zdvořilé vyjadřování. Používá vhodné mimojazykové prostředky řeči.	OSV8 - Komunikace - dovednosti pro sdělování verbální i neverbální, technika řeči, výraz řeči, cvičení v neverbálním sdělování.
Komunikační žánry	Používá vhodné pozdravy. Správně a výstižně formuluje omluvu, prosbu, poděkování. Jednoduše a přesně popisuje dobře známé věci. Sestaví a vyřídí jednoduchý vzkaz. Vypravuje pohádku podle obrázkové osnovy. Převypráví slyšený nebo přečtený jednoduchý text.	OSV11 - Hodnoty, postoje, praktická etika - dovednosti rozhodování v eticky problematických situacích všedního dne.
Komunikační pravidla	Snaží se zapojit do diskusí a rozhovorů ve třídě, osvojuje si slušné vystupování a jednání.	OSV8 - Komunikace - komunikace v různých situacích (informování, odmítání, omluva, pozdrav, prosba, přesvědčování, řešení konfliktů)

Písemný projev		
Hygienické návyky při psaní	Osvojuje si stabilní a pohodlné sezení, správné držení psacího nástroje, dodržuje dostatečnou vzdálenost očí od sešitu, používá cviky k uvolnění ruky.	OSV1 - Rozvoj schopností poznávání - dovednosti pro učení.
Technika psaní	Dbá na správný tvar i velikost písmen a číslic. Sleduje správnost spojování písmen při psaní slabik a slov. Při psaní diakritických znamének dodržuje správnou velikost a umístění znamének nad písmeny. Vyhledává a opravuje chyby ve vlastním písemném projevu.	OSV4 - Psychohygiena - dobrá organizace času, dovednosti zvládnání stresových situací (uvolnění - relaxace).
Žánry písemného projevu	Zapisuje jednoduchá sdělení - vzkaz, zápis do deníčku.	OSV5 - Kreativita - cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity.
JAZYKOVÁ VÝCHOVA		
Zvuková stránka jazyka		
Sluchové rozlišení hlásek, výslovnost hlásek, intonace vět	Seznamuje se s rozdílnou zvukovou a grafickou podobou slov, člení slova na hlásky. Rozlišuje krátké a dlouhé samohlásky. Poznává rozdílnou intonaci vět.	OSV1 - Rozvoj schopností poznávání - cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění.
Slovní zásoba a tvoření slov		
Význam slov	Vysvětluje význam slov, porovnává významy slov. Vyhledává slova opačného významu, tvoří s nimi věty.	OSV5 - Kreativita - cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity (pružnost nápadů, originality).
Porovnávání slov	Porovnává a třídí slova podle stanoveného hlediska.	MeV1 - Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení - hodnotící prvky ve sdělení (výběr slov).
Tvoření slov	Rozšiřuje si svou slovní zásobu. Tvoří nová slova pomocí předpon.	OSV5 - Kreativita - cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity (pružnost nápadů, originality).
Tvarosloví		
Slovní druhy	Seznamuje se s některými předložkami, spojky a vlastními jmény osob a zvířat.	
Tvary slov	Používá správné gramatické tvary podstatných a přídavných jmen i sloves v mluveném projevu	MeV5 - Fungování a vliv médií ve společnosti - role médií v každodenním životě jednotlivce.

Skladba		
Spojování slov do vět, pořádek slov ve větě	Spojuje slova do vět. Pomocí spojek vytváří jednoduchá souvětí. Všimá si důležitosti pořádku slov ve větě, správně řadí slova dle smyslu věty.	OSV8 - Komunikace - specifické komunikační dovednosti.
Pravopis		
Základy pravopisu	Odlišuje v písmu krátké a dlouhé samohlásky. Správně píše slova a krátké věty. Používá základní interpunkční znaménka a velká písmena na začátku vět.	OSV3 - Seberegulace a sebeorganizace - cvičení sebekontroly.
LITERÁRNÍ VÝCHOVA		
Poslech a zážitkové čtení	Vyjadřuje své dojmy a pocity z četby a poslechu slovně i výtvarně. Poznává postavy z pohádek, hodnotí jejich vlastnosti.	OSV7 - Mezilidské vztahy - empatie a pohled na svět očima druhého.
Tvořivé činnosti	Přednáší říkadla a krátké básně. Vyhledává rýmy. Řeší jednoduché dětské hádanky. Recituje z paměti veršovanou pohádku vhodnou ke dramatizaci.	OSV8 - Komunikace - specifické komunikační dovednosti.
Literární pojmy	Začíná rozlišovat vyjadřování v próze a ve verších. Všimá si ilustrací literárních děl pro děti a hodnotí je. Seznamuje se s některými dětskými časopisy. Navštěvuje kulturní akce.	MeV2 - Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality - různé typy sdělení, jejich rozlišování a jejich funkce.

5.1.1.3 Český jazyk – 2. ročník

Učivo	Výstupy	Průřezová témata
KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA		
Čtení		
Praktické čtení	Rozvíjí plynulé a pozorné čtení přiměřeného rozsahu a náročnosti. Zdokonaluje techniku čtení.	OSV1 - Rozvoj schopností poznávání - cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění.
Hygienické návyky při čtení	Zlepšuje hygienické návyky při čtení.	
Věcné čtení	Při čtení získává informace a nachází klíčová slova. Porozumí jednoduchým textům.	
Naslouchání		
Praktické naslouchání	Soustředěně naslouchá, aktivně reaguje. Porozumí jednoduchým písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti.	OSV8 - Komunikace - cvičení pozorování a empatického a aktivního naslouchání.
Věcné naslouchání	Respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru. Snaží se vyjádřit svůj vlastní zážitek z naslouchání.	
Mluvený projev		
Technika mluvení	Pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost. Zdokonaluje techniku mluveného projevu a používání správného dýchání. Snaží se volit správné tempo řeči v mluvených projevech.	OSV3 - Seberegulace a sebeorganizace - cvičení sebekontroly, sebeovládání - regulace vlastního jednání i prožívání.
Komunikační žánry	Na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev. Seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh. Tvoří jednoduchou osnovu s pomocí učitele. Správně formuluje pozdrav, oslovení, prosbu, omluvu, jednoduchý vzkaz, poděkování.	OSV8 - Komunikace - řeč těla, řeč zvuků a slov, řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem, řeč lidských skutků.
Komunikační pravidla	Vštěpuje si základní komunikační pravidla (oslovení, zahájení a ukončení dialogu, role mluvčího a posluchače, střídání rolí, zdvořilost). Rozvíjí použití mimojazykových prostředků řeči v běžných školních situacích.	OSV8 - Komunikace - řeč těla, řeč zvuků a slov, řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem, řeč lidských skutků.
Písemný projev		
Hygienické návyky při psaní	Upevňuje si základní hygienické a pracovní návyky spojené se psaním (správné sezení, držení psacího náčiní, hygiena zraku).	OSV1 - Rozvoj schopností poznávání - dovednosti pro učení.

Technika psaní	V zásadě píše správné tvary písmen a číslic podle normy psaní v přirozené velikosti a liniatuře. Snaží se dodržovat sklon písma. Správně spojuje písmena a slabiky vratným tahem. Zachovává rozestup písmen, píše správně diakritická znaménka. Dbá na čitelnost, úpravnost a přehlednost písemného projevu. Docvičuje tvary psacího písma malé i velké abecedy (X, Y, W). Vyhledává a opravuje chyby v písemném projevu.	OSV4 - Psychohygienu - dobrá organizace času, dovednosti zvládnání stresových situací (rozumové zpracování problému, uvolnění-relaxace, efektivní komunikace atd.).
Žánry písemného projevu	Píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení. Napíše adresu, jednoduché blahopřání, pozdrav z prázdnin.	OSV5 - Kreativita - cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity (pružnost nápadů, originalita, schopnost vidět věci jinak).
JAZYKOVÁ VÝCHOVA		
Zvuková stránka jazyka		
Hlásky, písmena	Rozezná hlásku a písmeno. Dělí hlásky do skupin. Odlišuje krátké a dlouhé samohlásky.	
Slabiky	Člení slova na hlásky a slabiky.	
Slovo	Rozlišuje grafickou a zvukovou stavbu slova. Snaží se o správnou modulaci souvislé řeči (intonace, tempo, přízvuk, hlasitost).	
Slovní zásoba a tvoření slov		
Význam slov	S pomocí učitele porovnává a třídí slova podle významu (nadřazená, podřazená, souřadná, souznačná, protikladná).	OSV1 - Rozvoj schopností poznávání - cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů.
Tvarosloví		
Slovní druhy	Seznamuje se se slovními druhy v základním tvaru. Poznává podstatná jména a slovesa v základním tvaru. Rozezná některé předložky a spojky.	MeV5 - Fungování a vliv médií ve společnosti - vliv médií na každodenní život.
Tvary slov	V mluveném projevu používá správné gramatické tvary podstatných jmen a sloves.	
Skladba		
Druhy vět	Rozlišuje věty podle postoje mluvčího (oznamovací, tázací, rozkazovací, práci). Správně používá interpunkční znaménka.	OSV10 - Řešení problémů a rozhodovací dovednosti - dovednosti zvládnání učebních problémů vázaných na látku předmětů.
Věta jednoduchá, souvětí	Spojuje a odděluje věty, používá nejčastější spojky. Rozezná větu jednoduchou a souvětí. Vyhledává a vybírá vhodné spojky nebo spojovací výrazy.	OSV8 - Komunikace - specifické komunikační dovednosti.

Pořádek slov ve větě	Dodržuje pořádek slov ve větě. Seřadí věty v textu podle časové posloupnosti.	
Pravopis		
Měkké, tvrdé souhlásky	Odůvodňuje a píše správně i/y, í/ý po měkkých a tvrdých souhláskách.	
Psaní ů/ů, dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě	Odůvodňuje a píše správně ů/ů, dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě mimo morfologický šev.	
Párové souhlásky	Zdůvodňuje a bezchybně píše párové souhlásky na konci slov.	OSV10 - Řešení problémů a rozhodovací dovednosti - dovednosti zvládnání učebních problémů vázaných na látku předmětů.
Vlastní jména	Píše velká písmena v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování.	
LITERÁRNÍ VÝCHOVA		
Poslech a zážitkové čtení	Vyjadřuje své dojmy a pocity z četby nebo poslechu.	VMEGS1 - Evropa a svět nás zajímá - život dětí v jiných zemích; lidová slovesnost, zvyky a tradice národů Evropy
Tvořivé činnosti	Vypravuje příběh dle slyšeného a čteného textu. Přednáší vhodné literární texty. Zapojuje se do dramatizace, dovede přijmout roli. Pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností. Domýšlí jednoduché příběhy. Snaží se vytvořit vlastní ilustrace k textům.	OSV4 - Psychohygienu – dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému.
Literární pojmy	Rozliší vyjadřování v próze a ve verších. Řeší hádanky a slovní hříčky. Orientuje se v pojmech - básník, spisovatel, ilustrátor, kniha, čtenář, herec, divadelní představení, rozpočítadlo, hádanka, říkanka, báseň, pohádka, rým. Pozná ilustrace některých ilustrátorů dětské knihy. Odlišuje pohádku od ostatních vyprávění. Navštěvuje kulturní akce.	OSV6 - Poznávání lidí - vzájemné poznávání se ve třídě. MeV2 - Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality - různé typy sdělení, jejich rozlišování a jejich funkce.

5.1.1.4 Český jazyk – 3. ročník

Učivo	Výstupy	Průřezová témata
KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA		
Čtení		
Praktické čtení	Čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti. Čte se správnou intonací, člení text, frázuje.	OSV1 - Rozvoj schopností poznávání - cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění.
Hygienické návyky při čtení	Dodržuje hygienické návyky při čtení.	
Věcné čtení	Rozumí přečtenému a reprodukuje jeho obsah. Rozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti. Vyhledává klíčová slova a věty v textu. Při čtení získává základní informace.	OSV1 - Rozvoj schopností poznávání - cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů.
Naslouchání		
Praktické naslouchání	Zdvořile naslouchá druhým. Střídá roli mluvčího a posluchače.	OSV3 - Seberegulace a sebeorganizace - cvičení sebekontroly, sebeovládání - regulace vlastního jednání i prožívání.
Věcné naslouchání	Pozorně a soustředěně reaguje na mluvčího, zaznamenává slyšené a vhodně klade otázky.	OSV7 - Mezilidské vztahy - chování podporující dobré vztahy, empatie a pohled na svět očima druhého.
Mluvený projev		
Technika mluvení	V krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči.	OSV1 - Rozvoj schopností poznávání - cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění.
Komunikační žánry	Vypravuje podle osnovy i podle obrazového materiálu. Vypravuje příhodu na základě vlastních zážitků. Seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh.	OSV11 - Hodnoty, postoje, praktická etika - dovednosti rozhodování v eticky problematických situacích všedního dne.
Komunikační pravidla	Volí vhodné verbální i neverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích. Pozdraví, omluví se, požádá o pomoc a poděkuje. Dokáže stručně a jasně mluvit do telefonu.	OSV8 - Komunikace - řeč těla, řeč zvuků a slov, dovednosti pro sdělení verbální a neverbální.

Písemný projev		
Základní hygienické návyky	Zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním.	OSV1 - Rozvoj schopností poznávání - řešení problémů, dovednosti pro učení.
Technika psaní	Píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky. Zkontroluje si vlastní písemný projev.	OSV4 - Psychohygienu - dobrá organizace času, dovednosti zvládnutí stresových situací (uvolnění - relaxace).
Žánry písemného projevu	Píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení (vypravování podle osnovy, popis zvířete, popis předmětu, blahopřání).	OSV5 - Kreativita - cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity.
JAZYKOVÁ VÝCHOVA		
Zvuková stránka jazyka		
Podoba slov, výslovnost	Rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova. Správně vyslovuje samohlásky a souhláskové skupiny.	OSV1 - Rozvoj schopností poznávání - cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění.
Slovní zásoba a tvoření slov		
Nauka o slově	Vyhledává slova příbuzná, určí kořen slova, předponu a příponu. Tvoří ke kořenu slova příbuzná. Nahrazuje opakující se slova jinými slovy.	OSV1 - Rozvoj schopností poznávání - cvičení pozornosti a soustředění, cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů.
Abeceda	Aktivně používá abecedu, vyhledává a zařazuje slova podle abecedy.	
Význam slov a porovnávání významů slov	Vysvětluje význam slov, porovnává významy slov, zaměřuje se na slova opačného významu a slova významem souřadná, nadřazená a podřazená.	
Porovnávání a třídění slov	Porovnává a třídí slova podle zobecněného významu - děj, věc, okolnost, vlastnost.	MeV1 - Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení - hodnotící prvky ve sdělení (výběr slov).
Tvarosloví		
Slovní druhy	Rozlišuje slovní druhy. Zařazuje slova v základním tvaru ke slovním druhům. Užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves. U podstatných jmen určuje pád, číslo, rod. U sloves určuje osobu, číslo a čas.	OSV1 - Rozvoj schopností poznávání - řešení problémů, dovednosti pro učení. OSV8 - Komunikace - specifické komunikační dovednosti.

Skladba		
Věta jednoduchá a souvětí	Spojuje věty do souvětí jednoduchými spojkami a jinými spojovacími výrazy.	OSV10 - Řešení problémů a rozhodovací dovednosti - zvládnání učebních problémů vázaných na látku předmětů.
Věty podle postoje mluvčího	Rozlišuje v textu druhy vět. Věty vyslovuje se správnou melodií.	OSV3 - Seberegulace a sebeorganizace - cvičení sebekontroly, sebeovládání - regulace vlastního jednání i prožívání.
Pravopis		
Vyjmenovaná slova	Vyjmenuje vyjmenovaná slova, používá jejich tvary ve větách. Rozumí jejich obsahu. Přiřazuje slova příbuzná. Odůvodňuje a píše správně i/y po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech. Seznamuje se s rozdílným pravopisem slov stejně znějících (být – bít, výr – vír, mýt – mít, my – mi, atd.).	OSV1 - Rozvoj schopností poznávání - řešení problémů, dovednosti pro učení.
Vlastní jména	Píše velká písmena v typických příkladech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování.	OSV3 - Seberegulace a sebeorganizace - cvičení sebekontroly.
Párové souhlásky	Zdůvodňuje a správně píše párové souhlásky uprostřed slov.	OSV1 - Rozvoj schopností poznávání - cvičení pozornosti a soustředění, cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů.
Skladební dvojice	Vyhledává a vyznačuje základní skladebnou dvojici ve větě jednoduché. Tvoří k holé větě větu rozvitou.	
LITERÁRNÍ VÝCHOVA		
Poslech a zážitkové čtení	Poslouchá literární texty. Vyjadřuje pocity z přečteného textu.	OSV3 - Seberegulace a sebeorganizace - sebeovládání - regulace vlastního jednání i prožívání.
Tvořivé činnosti	Čte samostatně knihy. Vypráví, co se mu v knize líbilo, hledá a předčítá dětem zajímavou část knihy. Účastní se dramatizace pohádky. Přednáší z paměti texty přiměřené svému věku. Vypráví zážitky z divadelního a filmového představení, dovede shrnout obsah.	OSV7 - Mezilidské vztahy - chování podporující dobré vztahy, empatie a pohled na svět očima druhého.
Literární pojmy	Orientuje se v literárních druzích a žánrech (poezie a próza, pověst, povídka, pohádka, bajka). Navštěvuje kulturní akce.	MKV1 - Kulturní difference - poznávání vlastního kulturního zakotvení.

5.1.1.5 Český jazyk - 4. ročník

Učivo	Výstupy	Průřezová témata
KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA		
Čtení		
Technika čtení	Čte s porozuměním přiměřeně náročné texty nahlas, nacvičuje tiché čtení. Čte pozorně, plynule, přiměřeně rychle.	OSV1 - Rozvoj schopností poznávání - cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, dovednosti pro učení.
Hygienické návyky	Uvědomuje si a dodržuje hygienické návyky při čtení.	
Věcné čtení	Po tichém čtení je schopen reprodukovat text, zachytit posloupnost děje. V textu vyhledává slova a věty, odpovídá na otázky. Začíná rozeznávat podstatné a okrajové informace, s pomocí učitele podstatné zaznamenává.	MeV1 - Kritické čtení - hodnotící prvky ve sdělení, identifikování základních orientačních prvků v textu.
Slovníky, encyklopedie	Začíná používat slovník, pravidla pravopisu a encyklopedie.	
Naslouchání		
Praktické naslouchání	V dialogu chápe roli posluchače a mluvčího. Ohleduplně naslouchá, je zdvořilý.	OSV3 - Seberegulace a sebeorganizace - cvičení sebekontroly, sebeovládání - regulace vlastního jednání i prožívání.
Věcné naslouchání	Posuzuje úplnost jednoduchého sdělení. Reprodukuje obsah přiměřeně složitého sdělení, klade otázky, rozezná podstatné informace. Sděluje své dojmy a pocity.	OSV3 - Seberegulace a sebeorganizace - cvičení sebekontroly, sebeovládání - regulace vlastního jednání i prožívání.
Mluvený projev		
Technika mluvení	Užívá správnou intonaci, mluví přiměřeně rychle, pečlivě vyslovuje. Snaží se uplatňovat gesta a mimiku.	OSV8 - Komunikace - řeč těla, řeč zvuků a slov, komunikace v různých situacích.
Komunikační žánry	Vypravuje vlastní zážitky. Popíše děj, osobu, zvíře, rostlinu.	
Komunikační pravidla	Vede správně dialog. Pozdraví, užívá oslovení, formuluje prosbu, vzkaz. Samostatně vede telefonický rozhovor - rozeznává běžný rozhovor, přivolání pomoci, zná tísňové linky. Zanechá vzkaz na záznamníku.	OSV4 - Psychohygienu - hledání pomoci při potížích, sociální dovednosti pro předcházení stresům v mezilidských vztazích.

Písemný projev		
Hygienické návyky	Dodržuje hygienické návyky při psaní.	
Technika psaní	Píše úhledně, přehledně, čitelně. Kontroluje si vlastní napsaný text. Aktivně používá známý pravopis, vhodně volí slova, rozlišuje slova spisovná a hovorová.	
Žánry písemného projevu	Vytváří osnovu, s pomocí učitele ji využívá při psaní i mluveném projevu - vypravování, dopis, popis. Seznámí se s tvořením stručných zpráv - SMS, E-mail, telegram. Píše správně po stránce obsahové i formální tyto žánry: - adresa, blahopřání, pozdrav, oznámení, pozvánka - popis, postup pracovní činnosti - vyplňuje jednoduché tiskopisy.	OSV7 - Mezilidské vztahy - péče o dobré vztahy.
JAZYKOVÁ VÝCHOVA		
Slovní zásoba a tvoření slov		
Význam slov	Rozlišuje a využívá slova jednoznačná, mnohoznačná, souznačná, protikladná. Poznává slova s citovým zabarvením. Vyhledává v textu slova nespisovná a nahradí je spisovnými.	OSV1 - Rozvoj schopností poznávání - cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů.
Stavba slova	Rozlišuje ve slově kořen, část předponovou, příponovou, koncovku. Rozlišuje předpony a předložky.	
Dělení slov	Správně dělí slova na konci řádku.	
Tvarosloví		
Slovní druhy	V textu bezpečně poznává podstatná jména, přídavná jména, slovesa, předložky. Rozpoznává zájmena a číslovky v základním tvaru, vyhledává neohebné slovní druhy.	
Mluvnické kategorie podstatných jmen, sloves	Určuje základní mluvnické kategorie podstatných jmen - pád, číslo, rod, nově určuje vzor. Určuje mluvnické kategorie sloves - osoba, číslo, čas. Vytvoří dvojici infinitiv - sloveso určité a naopak. Poznává slovesný tvar jednoduchý a složený, sloveso zvrátané. Časuje slovesa v přítomném, minulém a budoucím čase.	MeV6 - Tvorba mediálního sdělení - uplatnění a výběr výrazových prostředků pro tvorbu věcně správných sdělení.
Spisovné a nespisovné tvary	Rozlišuje spisovné a nespisovné tvary slov.	

Skladba		
Věta jednoduchá, souvětí	Rozlišuje věty jednoduché a souvětí podle počtu sloves určitých, vyhledá spojovací výrazy a naznačí vzorec souvětí. Podle jednoduchých vzorců vytváří souvětí.	OSV10 - Řešení problémů a rozhodovací dovednosti - zvládnání učebních problémů vázaných na látku předmětů.
Spojky, spojovací výrazy	Seznamuje se se spojkami když, ale, že, protože a zájmenem který, upevňuje si psaní čárky před těmito spojovacími výrazy.	MeV6 - Tvorba mediálního sdělení - uplatňování a výběr výrazových prostředků pro tvorbu věcně správných sdělení.
Základní skladební dvojice, podmět, přísudek	Ve větě vyhledá základní skladebnou dvojici a určí podmět a přísudek. Seznamuje se s neúplnou skladebnou dvojicí.	OSV8 - Komunikace - specifické komunikační dovednosti.
Pravopis		
Lexikální pravopis	Zdůvodňuje a procvičuje psaní i/y ve vyjmenovaných slovech, jejich tvarech a slovech s nimi příbuznými. Seznamuje se s psaním předpon od-, nad-, pod-, před-, roz-, bez-. Zdůvodňuje psaní předložek s, z. Píše správně vlastní jména.	OSV1 - Rozvoj schopností poznávání - cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů.
Morfologický pravopis	Odůvodňuje koncovky a správně píše i/y v koncovkách podstatných jmen podle vzorů, vzory předseda, soudce pouze přiřazuje. Píše správně koncovky sloves v přítomném čase.	OSV3 - Seberegulace a sebeorganizace - cvičení sebekontroly.
Syntaktický pravopis	Seznámí se se shodou přísudku s podmětem rodu mužského, ženského, středního.	
Pravidla českého pravopisu	Využívá pomůcky při řešení správného pravopisu.	
LITERÁRNÍ VÝCHOVA		
Poslech a zážitkové čtení	Volně reprodukuje literární text podle svých schopností. Vyjadřuje své dojmy z četby a poslechu literárních textů.	MeV1 - Kritické čtení a vnímání mediálního sdělení - rozlišování zábavních prvků ve sdělení od informativních.
Tvořivé činnosti	Přednáší vhodné literární texty z paměti. Pokouší se o dramatizaci textu.	OSV1 - Rozvoj schopností poznávání - cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů.

Literární pojmy	Rozlišuje základní pojmy literární teorie: - poezie, próza, drama - báseň, pohádka, bajka, povídka, divadelní představení - verš, rým, přirovnání - spisovatel, básník, režisér.	
Dětské pořady a časopisy	Využívá časopisy pro děti a mládež pro vlastní četbu. Orientuje se v televizních pořadech pro děti.	MKV1 - Kulturní difference - poznávání vlastního kulturního zakotvení. MeV5 - Fungování a vliv médií ve společnosti - vliv médií na kulturu (role filmu a televize v životě jednotlivce, rodiny, společnosti).

5.1.1.6 Český jazyk – 5. ročník

Učivo	Výstupy	Průřezová témata
KOMUNIKAČNÍ VÝCHOVA		
Čtení		
Praktické čtení	Čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas, čte pozorně, plynule, usiluje o čtení s přednesem. Rozpoznává orientační prvky v textu.	MeV1 - Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení - hodnotící prvky ve sdělení (výběr slov), identifikování základních orientačních prvků v textu.
Hygienické návyky při čtení	Dodržuje hygienické návyky při čtení.	OSV1 - Rozvoj schopností poznávání - dovednosti pro učení.
Věcné čtení	Rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu, podstatné zaznamenává, dělá výpisky, člení text na odstavce, připravuje aktuality a referáty. Vybere z textu klíčová slova, hlavní myšlenky a reprodukuje je.	
Slovníky, encyklopedie	Využívá slovníky, pravidla pravopisu a encyklopedie.	OSV1 - Rozvoj schopností poznávání - cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů.
Naslouchání		
Praktické naslouchání	Aktivně naslouchá, rozliší podstatná fakta, zapamatuje si je, reprodukuje a zaznamenává.	OSV3 - Seberegulace a sebeorganizace - cvičení sebekontroly, sebeovládání - regulace vlastního jednání i prožívání.
Věcné naslouchání	Snaží se vcítit do druhého, naslouchat nezaujatě a kriticky, tedy posuzovat pravdivost a přesnost informací.	OSV7 - Mezilidské vztahy - péče o dobré vztahy, empatie a pohled na svět očima druhého.
Mluvený projev		
Technika mluvení	Při vyjadřování využívá náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo dle svého komunikačního záměru a volí vhodné mimojazykové prostředky řeči.	OSV8 - Komunikace - řeč těla, řeč zvuků a slov, specifické komunikační dovednosti, dialog, otevřená a pozitivní komunikace.
Komunikační žánry	Učí se konstruktivně diskutovat, klást otázky a hovořit o svých zážitcích. Slovně zhodnotí výkon svůj i spolužáků, veřejně prezentuje výsledky vlastní nebo skupinové práce.	

Manipulativní komunikace (reklamy, bulvár)	Rozpoznává manipulativní komunikaci v mediích a zaujímá k ní postoj, učí se odmítat nepříjemnou komunikaci.	MeV1 - Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení - pěstování kritického přístupu ke zpravodajství a reklamě.
Komunikační pravidla	Dodržuje základní komunikační pravidla. Ústně podá zprávu a oznámení, vypravuje jednoduché příhody a zážitky.	OSV4 - Psychohygiena - dovednosti pro pozitivní naladění mysli, hledání pomoci při potížích.
Písemný projev		
Hygienické návyky	Dodržuje základní hygienické návyky při psaní.	OSV1 - Rozvoj schopností poznávání - dovednosti pro učení.
Technika psaní	Píše věcně i formálně správně jednoduché komunikační žánry. Vyjadřuje se srozumitelně, dodržuje posloupnost a pravidla výstavby slohových žánrů.	OSV8 - Komunikace - specifické komunikační dovednosti.
Žánry písemného projevu	Učí se pracovat s odborným textem – členit na odstavce, vybírat klíčová slova, myšlenky, dělat výpisky a pomocí psaní se učit. Odliší popis od vyprávění. Vyplňuje jednoduché tiskopisy. Sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký příběh.	MeV2 - Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality - různé typy sdělení, jejich rozlišování a jejich funkce. OSV5 - Kreativita - cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity.
JAZYKOVÁ VÝCHOVA		
Zvuková stránka jazyka		
Spisovná výslovnost	Dodržuje zásady správné výslovnosti. Rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost.	OSV3 - Seberegulace a sebeorganizace - cvičení sebekontroly, sebeovládání - regulace vlastního jednání i prožívání.
Modulace souvislé řeči	Využívá v mluvené řeči tempo, intonaci, správný přízvuk.	OSV8 - Komunikace - dovednosti pro sdělování verbální (technika řeči).
Cizí slova	Správně vyslovuje běžná cizí slova. U neznámých slov hledá správnou výslovnost v odborné literatuře.	MKV4 - Multikulturalita - specifické rysy jazyků.
Slovní zásoba a tvoření slov		
Význam slova	Porovnává významy slov, vyhledává slova jednovýznamová, mnohovýznamová a slova stejného nebo podobného významu.	OSV1 - Rozvoj schopností poznávání - cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů.
Stavba slova	Vyhledává a vyznačuje ve slovech kořen, předponu, příponu, koncovku.	OSV1 - Rozvoj schopností poznávání - řešení problémů, dovednosti pro učení.
Dělení slov	Správně rozděljuje slova na konci řádku.	

Tvarosloví		
Slovní druhy	Určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu. Určuje mluvnické kategorie podstatných jmen - pád, číslo, rod, vzor. Rozlišuje přídavná jména měkká a tvrdá, seznamuje se s přivlastňovacími přídavnými jmény. Vyhledává v textu zájmena v základním tvaru, třídí je a zařazuje do skupin. Seznámí se se skloňováním zájmen, skloňuje zájmeno já, náš. Určuje mluvnické kategorie sloves - osoba, číslo, způsob (oznamovací, rozkazovací), čas. Poznává v textu zvrtné sloveso.	OSV1 - Rozvoj schopností poznávání - řešení problémů, dovednosti pro učení. OSV8 - Komunikace - specifické komunikační dovednosti.
Slovesné tvary	Rozliší jednoduché a složené slovesné tvary.	
Slova spisovná a nespisovná	Rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary, vybírá vhodné výrazové prostředky pro tvorbu mluvených i písemných projevů.	MeV6 - Tvorba mediálního sdělení - uplatnění a výběr výrazových prostředků pro tvorbu věcně správných sdělení.
Skladba		
Základní skladební dvojice	V jednoduchých textech vyhledává a vyznačuje základní skladebnou dvojici. V neúplné základní skladební dvojici označuje základ věty.	OSV10 - Řešení problémů a rozhodovací dovednosti - zvládnutí učebních problémů vázaných na látku předmětů.
Věta jednoduchá a souvětí	Odlišuje větu jednoduchou a souvětí, tvoří vhodná souvětí z vět jednoduchých.	MeV6 - Tvorba mediálního sdělení - uplatnění a výběr výrazových prostředků pro tvorbu věcně správných sdělení.
Spojky, spojovací výrazy	Užívá vhodné spojovací výrazy a podle potřeby projevu je obměňuje. Upevňuje si psaní čárky před spojkami ale, že, když, protože.	OSV8 - Komunikace - specifické komunikační dovednosti.

Pravopis		
Lexikální pravopis	Píše správně i/y ve vyjmenovaných slovech a slovech s nimi příbuzných. Upevňuje si znalost správného psaní předpon od-, nad-, pod-, před-, orientačně se seznamuje s pravopisem předpon s-, z-, vz-. Píše správně předložky s, z. Píše správně nejběžnější zeměpisné názvy.	OSV1 - rozvoj schopností poznávání - cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů.
Morfologický pravopis	Koncovky podstatných jmen píše podle vzorů. Koncovky přídavných jmen tvrdých a měkkých píše podle vzorů. Seznamuje se s pravopisem přídavných jmen přivlastňovacích. Užívá správný pravopis sloves v přítomném čase.	OSV1 - Rozvoj schopností poznávání - řešení problémů, dovednosti pro učení.
Syntaktický pravopis	V jednoduchých případech určuje shodu přísudku s podmínkem.	OSV1 - Rozvoj schopností poznávání - dovednosti pro učení.
Pravidla českého pravopisu	Pracuje s pravidly českého pravopisu.	
LITERÁRNÍ VÝCHOVA		
Poslech a zážitkové čtení	Vyjadřuje své dojmy z četby a poslechu. Získává vztah k literatuře a čte knihy podle svých zájmů.	OSV8 - Komunikace - specifické komunikační dovednosti, otevřená a pozitivní komunikace.
Tvořivé činnosti	Volně reprodukuje přečtený nebo slyšený text. Přednáší vhodné literární texty. Zpracuje a přednese literární referát. Účastní se dramatizací a přijímá role. Tvoří podle svých schopností vlastní texty a ilustrace.	OSV5 - Kreativita - cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity. OSV9 - Kooperace a kompetice - rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro etické zvládnutí situací soutěže.
Literární pojmy	Rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů. Orientuje se v základních literárních druzích a žánrech. Vyhledává informace v časopisech pro děti a mládež. Orientuje se ve filmových a televizních produkcích pro děti. Navštěvuje knihovnu, kulturní akce.	MeV1 - Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení - rozlišování zábavních prvků ve sdělení od informativních. MeV5 - Fungování a vliv médií ve společnosti - vliv médií na kulturu (role filmu a televize v životě jednotlivce, rodiny, společnosti).